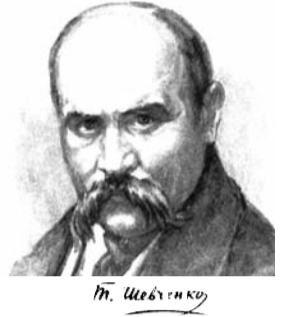

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXIII-й РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 21-24/листопад/грудень 2012 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

**З Різдвом Христовим,
з Новим Роком,
шанувальники СУР
та «Вільного слова»!**

Голова СУР Степан БУЧУТА
Депутат Парламенту Іван МАРОЧКО

У номері:

- До дня О. Кобилянської ▶ стор. 2
- Посол України – в Сігеті ▶ стор. 3
- Плекаймо рідну мову ▶ стор. 4
- 15-річчя Українського лицю ▶ стор. 5
- Новий рік у світі ▶ стор. 6
- Наміри депутата І. Марочка ▶ стор. 7
- «В агонії з відгуком дзвона» ▶ стор. 8
- Скаже: «Каюсь» – прости йому ▶ стор. 9
- «Доц сипле перлами з небес...» ▶ стор. 10
- Медалі Королеви – українцям ▶ стор. 11
- «Сад божественних пісень» ▶ стор. 12
- Різдво наше Христове ▶ стор. 13
- Гості Яської філії СУР ▶ стор. 14
- «Св. Миколай дари посилає» ▶ стор. 15
- Європейський дух Сковороди ▶ стор. 16

В м. Гура Гуморулуй

Урочисті заходи з нагоди відзначення дня народження Ольги Кобилянської

16 листопада 2012 року в місті Гура Гуморулуй відбулися святкові події з нагоди відзначення 149-ої річниці від дня народження Ольги Кобилянської.

Народилася в м. Гура Гуморулуй 27 листопада 1863 року і похована в Чернівцях. Померла 21 березня 1942 року.

Союз українців Румунії та Сучавська Філія СУР, разом із Генеральним консульством України в Сучаві та Мерією міста Гура Гуморулуй, проводять кожного року в листопаді урочисті заходи з нагоди дня народження великої української письменниці Ольги Кобилянської.

В місті Гура Гуморулуй був споруджений пам'ятник письменниці в парку Центральної площі міста.

Цього року до Гура Гуморулуй прибули на свято гості з України, з Чернівців – представники обласної держадміністрації і Національного університету імені Василя Стефаника, а також з Коломийського району Івано-Франківської області.

Від Центрального проводу СУР брали участь голова Степан Бучута, депутат Парламенту Румунії, Іван Боднар, голова Сучавської філії СУР, Микола-Мирослав Петрецький, радник СУР, заступник префекта Константін Гарасім та представники Генконсульства України на чолі із Генеральним консулом Василем Боєчком.

Урочисте відкриття заходів відбулося біля пам'ятника-погруддя Ольги Кобилянської.

Голова Сучавської філії СУР Іван Боднар представив гостей, а опісля дав слово

Учасники заходу

Виступ голови СУР Степана Бучути

примареві міста м. Гура Гуморулуй Маріусу Урсачуку. Примар привітав і повідомив гостей, що місто пригтовляється до наступного року, коли святкуватиметься 150-річчя від дня народження Ольги Кобилянської, громадянки румунського міста Гура Гуморулуй, яка мала українсько-

німецьке походження і завдяки якій сьогодні існують тісні зв'язки з братами українцями Румунії.

З вітальними словами виступили: заступник Чернівецької обласної держадміністрації Віталій Темерівський, представниця Чернівецького Національного університету, Депутат Парламенту Румунії Ст. Бучута, Генеральний консул України Василь Боєчко.

Після виступу представників делегації відбулася поминальна служба Божа пам'яті Ольги Кобилянської. Службу відправили отці М. Николаїшин та М. Кобзюк разом із гуртком дітей із села Качіка.

На кінець події біля пам'ятника було поставлено квіти від делегації України, від Генерального консульства, від Союзу українців Румунії, від Мерії міста Гура Гуморулуй, та інших учасників.

Після події біля пам'ятника учасники та гості були запрошені відвідати фотовиставку в Музей народних звичаїв м. Гура Гуморулуй, присвячену життю і творчості Ольги Кобилянської.

Гостей та учасників зустрів і привітав директор музею Е. Романюк.

Відбувся також протокольний захід, забезпечений Мерією міста, Генеральним консульством та Союзом українців Румунії.

Перекладавав із румунської та української мов професор-пенсіонер Євсебій Фрасинюк.

Брали участь члени місцевої організації СУР на чолі із п. Яремою Онищуком.

**Голова СУР
Депутат Ст. БУЧУТА**

Чи знаєте ви, що:

Ольга Кобилянська мала прийомну дитину (позашлюбну доньку одного із братів) і коли мала сили, то розповідала чудові казки своїм онукам. Також мала добру пам'ять і могла декламувати твори із «Кобзаря» кілька годин.

– Якщо мали б змогу взяти лише три книги з собою, що б вибрали? – запитали у Ольги Кобилянської.

– *Євангеліє, бо воно піклується про душу. Гете, бо він додає розуму, та Шевченка, бо маю завжди пам'ятати, ким я є.*

– Досить дивним і цікавим є дата народження письменниці. Вона народилася ввечері 26 листопада, але мати дуже містично ставилася до числа 13 (13+13=26), тому записали, що донька народилася 27 листопада.

– Та коли ж ви народилися, Ольго Юліанівно? 25, 26 чи 27 листопада? –

запитували у письменниці.

– *Як і кожна жінка, я з радістю приймаю вітання всі ці три дні.*

Ольга Кобилянська дуже кохала Йосипа Маковея, але той не відповів їй тим же почуттям. За давньою легендою, дівчина, яка знайде едельвейси, буде дуже щасливою і матиме міцну та велику родину. Ольга маленькою дівчиною на крутих схилах назбирала ці квіти, але це повір'я так і не справдилося. Але цей гербарій був завжди з нею.

***

За легендою Григорія Квітки-Основ'яненка, рід Квіток одним з найперших з'явився на Харківщині:

«Одного дня 1604 року до Києва прибився звідкись дід із онуком-сиротою Григорієм. Невдовзі дід помер, а внук прижився. За

ніжну вдачу і незвичайну вроду підлітка прозвали Квіточкою, а коли підріс – Квіткою. Згодом у нього закохується горда красуня, дочка кийського воєводи, і парубок відповідає палкою взаємністю. Вони потай вінчаються, підмовляють гурт козаків і тікають на вільні, дикі тоді, землі Лівобережжя. На березі річки Уди засновують поселення – початок майбутнього Харкова й усієї Слобожанщини. Це був прапрадід Григорія Федоровича, що заснував рід Квіток».

Деякі дослідники вважають, що це не просто казка, бо, наприклад, слобода Основа була взагалі куплена у Донців-Захаржевських в 1713 році Григорієм Семеновичем Квіткою.

Саме за назвою мастку Григорій Федорович Квітка взяв собі творчий псевдонім Основ'яненко. Крім нього прізвище Квітка-Основ'яненко не носив ніхто.

Подала І. П.-К.

(За сайтом «Молодий буковинець»)

**СОЮЗ УКРАЇНЦІВ
РУМУНІЇ**
UNIUNEA UCRAINENILOR DIN ROMANIA
THE UKRAINIAN'S UNION OF ROMANIA
Calea Victoriei 216, Sector 1, Bucuresti
Tel./Fax: +40 21 222.07.55, Tel: +40 222.07.37
Email: uur.secretariat@gmail.com

**Українському ліцею
імені Тараса Шевченка -
Сігету Мармацієй**

Рада Союзу Українців Румунії в особі голови Степана Бучути, депутата Парламенту Румунії, висловлює глибоке задоволення і подяку Румунській Державі та Румунському Уряду за те, що задовільнили наше прохання щодо відновлення українського ліцею в місті Сігету Мармацієй – колиці української культури.

**Шановний пане директоре
Маріане Гербіль!**

Ми раді, що маємо можливість передати викладачам, працівникам і учням вітання з найкращими побажаннями успіхів у навчально-виховному процесі з надією на покращення його в майбутньому.

З нагоди 15-ої річниці від відновлення українського ліцею імені Тараса Шевченка - Сігету Мармацієй бажаємо, щоб освіта на материнській мові продовжувала розвиватись на користь українського населення без будь-яких перепон і щоб наша спільнота спрямувала всі свої зусилля на модернізацію і підтримку цієї важливої для нас усіх установи.

Вітаємо і бажаємо Многая Літа!
З повагою

Депутат **Степан БУЧУТА**
Голова Союзу українців Румунії

МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ

**Викладацькому й учнівському колективові
Українського педагогічного ліцею ім. Тараса Шевченка
у м. Сігету-Мармацієй**

Дорогі друзі,

Сердечно вітаю вас з нагоди п'ятнадцятої річниці заснування у м. Сігету-Мармацієй Українського педагогічного ліцею імені Тараса Шевченка.

Залишаючись упродовж тривалого часу ключовим національним освітнім осередком, ваш навчальний заклад має особливе значення для збереження і розвитку української самобутності на румунській землі.

Високо ціную багаторічні зусилля дирекції та педагогічного колективу ліцею, спрямовані на виховання у молодого покоління почуття любові до своєї історичної Батьківщини.

Вірю в те, що сьогоднішні й прийдешні покоління ліцеїстів своєю майбутньою професійною і громадською діяльністю сприятимуть зміцненню добросусідських відносин між Україною та Румунією.

Зичу всім міцного здоров'я, наснаги і вагомих здобутків.

З повагою

Костянтин ГРИЩЕНКО

Посол України в Румунії Теофіл Бауер взяв участь у святкових заходах з нагоди 15-ї річниці заснування педагогічного ліцею ім. Т.Шевченка в м. Сігету Мармацієй

29 листопада 2012 року Посол України в Румунії Теофіл Бауер взяв участь у святкових заходах з нагоди 15-ї річниці заснування педагогічного ліцею ім. Т.Шевченка в м. Сігету Мармацієй.

Керівник української дипмісії зачитав вітальний лист Міністра закордонних справ України Костянтина Грищенка, адресований

викладацькому й учнівському колективу ліцею, передав від Посольства підручники українською мовою та подарунки учням.

Теофіл Бауер також провів зустріч з мером м. Сігету Мармацієй, в ході якої були обговорені нагальні питання функціонування єдиного в Румунії ліцею з українською мовою навчання, його матеріально-технічного забезпечення та використання приміщень.

ГОРДІСТЬ НАШИХ УКРАЇНЦІВ: ТАРАСОВІ УЧНІ

Гордість українців Румунії, зокрема з повіту Марамуреш, – це Український ліцей імені Тараса Шевченка. 15 років тому, коли він був заснований, було дуже мале число учнів, що вчилися в ліцеї, але, Слава Богу, їх число дедалі збільшувалося, і тепер таки велике число учнів гордо промовляють: «Я Тарасова дитина!». Завдяки добрим людям, викладачам, які боролися, щоб українська мова процвітала кожного року, ліцей придбав до свого букету життя ще одну квітку, яка розповсюджує свій запах по українських селах і дарує надії українським сім'ям, що дали своїх діточок до Українського ліцею.

Мене вразило свято, яке відбулося в місті Сігеті – «15 років від заснування ліцею», тому що і я була його учинницею. Завдяки організаторам великого свята я пережила емоції, спогади з 9-ого до 12-ого класу.

Свято поділили на дві частини: перша – відвідування ліцею, а друга – в Музичній школі

ім. Джорже Енеску, там, де відбулися чудові моменти.

Свято почалося з румунським і українським гімном, а потім – презентація про еволюцію ліцею, були запрошені перші

директори і перші професори ліцею, які розказали про історію заснування і процвітання ліцею, за що вони були нагороджені грамотами і щирими оплесками. Послідував сумний, дуже важкий момент,

коли Український ліцей нагадав присутнім про покійних учнів, які відійшли у вічність. Хай будуть прощені!

Ліцей також не забув і сімей, які дали своїх діточок в Український ліцей, а також учнів, які познайомились, закохались і побрались, вони теж отримали теплі, щирі оплески і вітання.

Свято продовжилось з прекрасними піснями, сценетами і віршиками, які зачарували наші душі. Спектакль закінчився з щирими подяками тим людям, які допомагали, підтримували і боролися за наш ліцей, який носить ім'я великого Кобзаря Тараса Григоровича Шевченка. Низький поклон цим людям!

Можна сказати, що це насправді свято успіху!

Камелія-Марія ГОДИНЧУК

(Можна було і в цьому матеріалі назвати їх імена, не говорячи вже й про ПОВИННІСТЬ великоможних організаторів запросити їх на 15-річчя ними ж. Правда ж? – н. р.)

Плекаймо нашу рідну мову

Для вчасної інформації викладачів української мови

Оскільки цього місяця вересня вже розпочався новий навчальний рік, вчасно буде, гадаю поділитися думками з викладачами української мови певними думками про деякі актуальні проблеми покращення викладання цього шкільного предмета. Зразковим приводом до такої дискусії, на цей раз, буде науково-методична робота для здобуття I-го викладацького ступеня «Оптимізація навчального процесу через інтерактивні технології» професорка школи марамороського села Ремети Марії Штефан, яка щойно здала її до служби вдосконалення педкадрів (Serviciul de Perfecționare) Бухарестського університету для проведення їй у 2012/2013 шкільному році відповідної спеціалізації.

Українську мову в минулому викладалося за допомогою описових (дискриптивних) методів. За мого студентства, а то ще деякий час, цей предмет у навчальній програмі факультету так і називався – «Описова (дискриптивна) граматики української мови» (як, до речі, теж дискриптивно викладалися курси слов'янських та інших мов на філологічному факультеті). Підручники української мови, укладені в Румунії після Реформи освіти з 1948 р. і ще тривалий час потім, теж описовими були. Вони охоплювали розділи «Граматики» (= дискриптивна подача граматичної структури української мови) і «Літературне читання» або, «Читанку».

Достатньо вже років тому, завідуючи кафедрою української мови одного з університетів України надрукував, як небезпідставно здавалося тоді, програмну статтю про конечну потребу кардинальної зміни методології викладання української мови, наполягаючи на те положення, що студентам, а головню учням початкової і середньої школи не слід викладати теорію мови (опис її граматичної структури), а мову як засіб усного і писемного спілкування. Але така кардинальна зміна методологічного «кута», підкреслював автор, є надто трудною, бо вона передбачає докорінну зміну через цю нову призму методики викладання української мови, докорінну перебудову програми та підручників української мови і, щонайважче, здійснити «переформування» самих же професорів і науковців-методистів та численну «армію» викладачів, вишколених у дусі традиційної описової методології викладання української мови.

Але час минув, і сьогодні, якщо переглянемо бібліографію науково-методичних робіт для здобуття I-го викладацького ступеня Марії Штефан, професорки школи села Поляни Івана Миколайчука (представлену нами в попередньому числі «Вільного слова»), бібліографії інших робіт, захищених кілька років тому іншими

марамороськими викладачами української мови, або заглянемо в інтернет (Хай живе інтернет !!!), то сконстатуємо, який прогрес зазнала методологія викладання української мови в Україні і наскільки модерною стала вона зараз. Методику викладання української мови в Україні зараз читають глибоко спеціалізовані у цьому предметі престижні університетські викладачі, які, поряд з науковцями інших установ, постійно покращують її своїми фундаментальними науковими дослідженнями, друкowanими у галузево-спеціалізованих журналах (наприклад, «Українська мова і література в школі» і ін.), у тематичних наукових монографіях, або інші, обґрунтовують онов-

люючи її положення у кандидатських та докторських дисертаціях.

Один з прихильних і вповні позитивних оціночних «конусів» світла «проливає» на роботу пані Марії Штефан така ситуація: методологічна підготовка наших студентів, як це всім відомо, далеко незадовільна (бо мало уваги і навчального часу приділяють їй факультетські плани, розраховані всього-навсього на...трирічне навчання, протягом якого студенти позбавлені чимало чого довчитися); наші підручники української мови, укладені переважно автором цих рядків у тісній співпраці з, на жаль, уже покійним колегою Даном Хорією Мазілу, у свій час були у певній мірі змодернізовані, але їх потрібно заново перебудувати у сучасному модерному дусі; наші учителі і викладачі української мови ні по цей час не мають методики, відповідної умовам викладання української мови у Румунії. Але на основі способу, яким пані Марія Штефан виклала і обґрунтувала тему своєї роботи (тему, нею ж запропоновану), на основі наведеної бібліографії (з 27 бібліографічних позицій понад 15 безпосередньо стосуються теми роботи) можна дійти висновку, що Марія Штефан добре ознайоmlена зі всіма мірами, заходами та науково-методичними діями, здійснюваними в модерному методологічному дусі в Україні у зв'язку з постійним покращуванням викладання української мови, і правильно, достовірно запозичає те, що можна б адаптовано застосовувати у викладанні української

мови у нас в Румунії. По-друге, в умовах браку в нас відповідної методики, в умовах відсутності (з різних причин, над якими не настоюємо) методологічних україністичних зацікавлень, не друкування, тільки в дуже незначній мірі, методологічних статей у публікаціях СУР-у, науково-методичні роботи, з їхніми найновішими бібліографіями «покривають» в деякій мірі нашу методологічну «порожнечу». Покривають, щоправда, у незначній, але сприятливій мірі, бо доводять до відома наших викладачів «набори» питань, пов'язаних з модернізацією викладання, синхронізуючи таким чином наших побратимів різними інформаціями з тим, що відбувається поза межами країни, завдяки чому науково-методичні роботи, як і ця, про яку йде мова тут, повинні стати відомими всім зацікавленим методологією викладання.

З точки зору тематичної, робота Марії Штефан вміло укладена і органічно та ефективно «заокруглена» як науково-методичний захід.

Перший її розділ «Загальні питання методики викладання української мови і літератури» є своєрідний пропедевтичний вступ до загальної проблематики викладання цього предмета (вступ, який міг би фігурувати і в

роботах на інші теми): 1. Предмет, завдання і наукові засади методики викладання української мови. 2. Основні функції та компоненти процесу навчання. 3. Принципи навчання української мови. 4. Методи і прийоми навчання української мови. 5. Вибір методів навчання. 6. Українська мова як навчальний предмет в румунській школі. Даний розділ – це корисний аперцептичний фон, на якому шляхом деталізації та окреслень «накладатимуться» аспекти тематичної «серцевини» роботи.

У другому розділі «Впровадження інтерактивних освітніх технологій у навчальний процес» пояснюється, що поняття «освітня технологія», уведене у педагогічний лексикон зовсім недавно (у 1990-х рр.), синонімічно співвідносне з поняттями «педагогічна технологія» чи «технологія навчання», суть усіх цих понять можна визначити як педагогічне усвідомлене практичне мистецтво чи як усвідомлену педагогічну майстерність, досягнуту викладачем шляхом використання інтерактивних методів та прийомів чи, іншими словами, інтерактивних технологій навчання.

(Продовження на 7 стор.)

Почесний професор Бухарестського університету, науковий координатор роботи д-р філології **Іван РЕБОШАПКА**

15-РІЧЧЯ ВІДНОВЛЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО ЛІЦЕЮ В СІГЕТУ МАРМАЦІЄЙ

29-ий листопадовий день видався сонячним і теплим. В українському ліцеї ім. Тараса Шевченка м. Сігету

Мармацієй, що на Мараморощині, було весело і багатолюдно, а в душі кожного із присутніх тут – радісно і тепло. Бо гарне і хвилююче свято ступило на поріг єдиної в Румунії школи з українською мовою викладання. У 2012 навчальному році Український ліцей ім. Тараса Шевченка відзначав своє 15-річчя, точніше, 15 років від відновлення. На таку подію в Мараморощині очікували давно.

Український ліцей було засновано восени 1944-го року, директором був проф. Павло Кушнір. В 1949-1950-тих роках заснована і Українська педагогічна школа. В 1950-му навчальному році, теоритичний та педагогічний відділи об'єднуються під єдиную назвою «Український ліцей ім. Тараса Шевченка». В 1960-му навчальному році педагогічний відділ Українського ліцею ім. Тараса Шевченка переводять до румунської Педагогічної школи, а теоретичний відділ переводять до Ліцею ім. Драгоша-Воеводи, де класи існуватимуть до 1990 року з неповними наборами, інколи об'єднані з класами з угорською або румунською мовами викладання. В 1966-му році закінчує останній випуск українського відділу Педагогічної школи. Помітні можливості покращення україномовного навчання настали після грудневої Революції 1989 року, коли наша країна приступила до здійснення демократичних реформ у всіх галузях суспільної діяльності. Починаючи з 1990 року по 1997 роки проводиться набір учнів до початкових I-IV-тих класів та педагогічного відділу з спеціальностями учителя та виховательки для дитячих садочків, при Педагогічному Ліцеї (ім. Короля Фердинанда), та відкрито групу з українською мовою викладання при Садочку № 8, м. Сігету Мармацієй. Вихователькою в групі з українською мовою викладання при Садочку № 8 працювала пані Земко Ярина, а вчительками початкових I-IV-тих класів пані Маргарета Лаврюк, пані Анна Марущак, пані Валентина Кулак та пані Ельвіра Чубіка (Кодря). В ліцейних класах викладали українською мовою поважні професори як пані Юлія Грінь (Арделян), пані Анна Попович, пані Одарка Боут, пан Іван Корнешан, пан Федір Попович, пан отець Микола Лаврюк та інші.

Ці викладачі – патріоти освітньої ниви, які віддали свою силу і енергію справі

виховання нового покоління в українському дусі, розвитку традиційної дружби між українським і румунським народами. Але щорічно наростало число учнів і число

освіти Румунії, Вірджіль Петреску, посол України в Румунії, Олександр Чалий, гості з України – з Києва, Львова, Ужгорода, Тячева, Рахова, Івано-Франківська, Чернівців та ін. Той святковий день дав відлік якісно новому етапу в житті української громади Мараморощини. Дуже важливо, що, зростаючи на ґрунті румунської культури, наші юні співвітчизники мають змогу збагатитися животворною енергією рідної мови та літератури.

За цей час пройдено різні етапи, протягом яких досі назбиралось чимало всякого досвіту. На сьогодні (листопад 2012 р.) школа має 8 класів, в яких навчається 174 учнів. Школа має комп'ютерний клас, діти мають можливість вивчати інформатику і основи комп'ютерної техніки. За роки свого існування школа виховала гідних учнів, результат успішного навчання яких - призові місця на українських олімпіадах та конкурсах. Нехай і далі примножуються досягнення закладу в найважливішій справі українського суспільства - формуванні чесної, високоосвіченої, творчої, духовно багатой людини.

На святі були присутні поважні гості, вчителі, батьки та учні школи, випускники, всі, для кого слова «Український ліцей ім. Тараса Шевченка» - це покликання душі і серця, приємні спогади і учнівські роки. А гостей радісно зустрічали теперішні учні школи у святкових вишиванках, з хлібом і сіллю. Вони радо вітали всіх присутніх, що прибули на ювілей школи.

Приємно було бачити серед наших гостей і ветеранів педагогічної праці: першого директора школи Федора Поповича, який більше 10 років очолював наш навчальний заклад, другого директора школи Михайла Кучичу, а також вчителів: Маргарету Лаврюк, Анну Марущак, Валентину Кулак, Івана Корнищана, Анну Попович, Анну Самбор, Олександра Меркулеску, Дойна Анішорак, у кожного з яких за плечима не один десяток років педагогічної праці.

(Продовження на 13 стор.)

Радник Дирекції з освіти мовами національних меншин МВДМС Румунії
Ельвіра КОДРЯ

ЯК ЗУСТРІЧАЮТЬ НОВИЙ РІК У СВІТІ?

З приходом Нового року люди в усьому світі пов'язують найкращі надії та сподівання, а отже зустрічають його весело й оригінально. Вітаючи усіх наших читачів з наступаючим Новим роком, колектив ресурсу "Країни світу" пропонує розповідь про новорічні традиції різних народів.

Найбільш жаркий період року припадає на Новий рік в Австралії. У святкові дні вулиці і магазини Австралії заповнюються Санта-Клаусами. Вони розносять подарунки (заробляючи, до речі, 15 австралійських доларів за годину) і їздять не на санях, а на віндсерфінгу.

В Австрії неписаний закон гласить, що великим благом є почути у новорічну ніч у Відні урочистий звук "Дзвону миру", встановленого на соборі Св. Стефана. На

Соборній площі 31 грудня збираються тисячі людей. За давніших часів тут доброю прикметою вважалося зустріти сажотруса, доторкнутися до нього і вимазатися. Вважалося, що це приносить велике щастя і удачу.

В Аргентині за давньою традицією службовці різних закладів в останній робочий день року, що минає, викидають з вікон старі календарі, непотрібні відомості і бланки. У діловій частині столиці країни - Буенос-Айресі - вже до полудня тротуари і проїжджа частина густо вкриваються пухким шаром паперу. Ніхто не знає, як і коли виник цей звичай. Не обходиться і без казусів. Розповідають, що якимось співробітниками однієї з газет у розпалі свята викинули за вікно весь архів...

В Афганістані Новий рік проходить у день Великого рівнодення. Глава поселення виїжджає у поле і проводить першу борозну. Слідом за ним йдуть найбільш шановані односельці. Вживати спиртні напої заборонено законом. Вино замінюється солодощами. Традиційно жінки збираються окремо від чоловіків. Перед тим місцем, де вони зібралися, жінки зазвичай ставлять дівчину-вартового.

Оскільки в Бірмі Новий рік настає у найбільш жаркий період, його прихід відзначається фестивалем води. Видовище досить потішне: зустрічні люди поливають одне одного водою з різноманітного посуду. Але на це ніхто не ображається, адже цей ритуал - свого роду побажання щастя у Новому році.

У Болгарії напередодні Нового року люди купують кизилкові палички - неодмінний атрибут новорічного свята. Першого січня діти вітають рідних і

близьких, злегка б'ючи їх цими паличками. Кизилова паличка в руках маляти - символ щастя. З останнім ударом годинника, що свідчить про кінець попереднього року, в усіх будинках на три хвилини згасають вогні: це хвилини новорічних поцілунків, які замінюють тости. Болгари радіють, якщо за столом хтось чхне. Кажуть, це на щастя...

Напередодні Нового року у **Бразилії** на піску океанських пляжів запалюють тисячі свічок. Жінки в довгих сукнях заходять у воду і кидають пелюстки квітів у хвилі океанського прибою. На спущених з вітрильників невеликих дерев'яних плотах запалюють багаття і товсті воскові свічки. Туди ж кладуть різноманітні наїдки: фрукти, рис, солодощі, а також парфуми і мило, гребінці і дзеркальця. Це - подарунки могутній Іеманжі, грізній богині моря, покровительці моряків і подорожніх.

У В'єтнамі Новий рік зустрічають вночі. З наступом сутінків в'єтнамці розводять багаття у парках, садах чи на вулицях, біля вогнища збирається кілька сімей. На вугіллі готуються особливі ласощі з рису. Цієї ночі забуваються усі суперечки, прощаються всі образи. На новорічному столі має бути багато страв. Найбільш популярний - пиріг з клейкого рису з начинням з м'яса, гороху,

цибулі, численних спецій. Цій страві, як вказують знавці, понад дві тисячі років. Цей пиріг символізує щедрість і плодючість землі, дає можливість кожній хазяйці проявити видумку і винахідливість.

У Нідерландах раз на рік, саме на новорічний стіл, готують пончики з родзинками. Голландські діти обожають білого жеребчика. Вони звечора кладуть у дерев'яні черевики моркву і сіно, щоб на ранок знайти в них улюблені тістечка.

У Німеччині невід'ємною стравою новорічного столу є - короп. Приготований за традиційними рецептами, він користується незмінним успіхом у гурманів. Згідно з народним повір'ям, луска коропа, покладена у новорічну ніч у гаманець, гарантує достаток і щастя у майбутньому році.

У Греції існує звичай, за яким рівно опівночі глава сім'ї виходить у двір і розбиває об стіну плід граната. Якщо його зерна розлетяться по двору - у новому році сім'я житиме щасливо. Вирушаючи у гості, греки приносять з собою як подарунок покритий мохом камінь, і залишають його у кімнаті господарів. Говорять: "Нехай гроші

господарів будуть такі ж важкі, як цей камінь". А ще у новорічну ніч святий Василь приносить грецьким дітям подарунки.

В Індонезії, на острові Балі святкування Нового року триває щонайменше 10 днів. У ці дні будуються двометрові колони з пофарбованого рису. Вони призначені богам. Після завершення свят люди розбирають рис з колон по хатах.

В Ірландії увечері напередодні Нового року двері будинків відчиняють навстіж, кожний бажаючи може увійти у будь-який будинок і стане там бажаним гостем. Його посадять на почесне місце, пригостять келихом хорошого вина. Гість не забуде при цьому сказати: "За мир у цьому домі і в усьому світі!" О пів на дванадцятю ірландці виходять на центральну площу, співають, танцюють, веселяться.

В Італії обов'язковими на новорічному столі є горіхи, чечевиця і виноград - символ здоров'я, довголіття та благополуччя.

У Кенії Новий рік святкують на воді. Кенійці купаються в ріках, озерах, океані, катаються на човнах - одним словом, веселяться на славу.

У Китаї святкують китайський Новий рік (chunjie). Він припадає на перший молодик першого місяця року, між 12 січня і 19 лютого. Після введення григоріанського календаря це свято стали називати "святом весни", щоб відокремити його від Нового року за західним стилем. Первісний зміст свята полягав у даруванні подарунків, суттю яких було побажання, щоб новий врожай був багатим. Це свято прийнято відзначати усією родиною, китайці відвідують друзів, влаштовують пишні й гучні застілля з петардами і хлопавками. Дітям підносять маленькі червоні конвертики з грішми - на удачу. Також китайці спляють своє зображення, замазане сажею, щоб воно могло піднятися у небо і приєднатися до душ близьких. Губи

мажуть медом, щоб говорити тільки добрі теплі слова своїм домашнім, котрим пропонують липкі солодощі, що склеюють рот. Особливо шануються бог вогнища і бог дверей. Щоб у будинок не могли проникнути злі духи, із зовнішнього боку дверей прикріплюють картинки із зображенням двох воїнів: лютий вираз їхніх обличчя відлякує демонів. Петарди і хлопавки повинні своїм шумом розганяти злих духів. На вулиці танцюють традиційний і дуже вражаючий танець лева.

(Далі буде)

НАМІРИ І СПОДІВАННЯ НАШОГО ПАРЛАМЕНТСЬКОГО ДЕПУТАТА

Пишу ці рядки вранці 10 грудня, отже, в день після парламентських виборів, і жалію, що на всій території країни під час голосування погода геть «зіпсувалася» – сніговиця, дощі і вітри, а не сонячна, як у той день, коли ми, українці Бухареста, зустрілися з нашим кандидатом у депутати, 38-річним адвокатом ІВАНОМ МАРОЧКОМ, буковинським гуцулом за родом, котрому українці доручили мандат.

Звечора мені подзвонив наш співробітник, учитель і збирач гуцульського пісенного фольклору Юрій Чига, котрий на моє запитання, чи голосуватимуть за сурівського кандидата гуцули, відповів ствердно, зазначивши, що його найбільше вподобали молоді, бо Іван Марочко – «красний легінь». На жаль, через непогоду вони не зможуть піти на голосування вбрані красиво, як до церкви, чи у храмовий день.

На відміну від попередніх сурівських кандидатів у депутати, Іван Марочко вважав за належне в ході своєї виборчої кампанії зустрітися і з представниками столичної української громади, поділитися з ними побаченням і почутим «на терені» (перед цим він побував серед українських виборців Мараморощини, Сучавщини, Тульчі та інших зон).

Живучи в Тімішорі і діючи як перший заступник голови Тіміської філії та як голова Комісії з питань етики і спірних питань СУР, він з гіркою констатував, що, наприклад, у гірських буковинських селах українці навіть не знали, що мають свого депутата в Парламенті, а це означає, що туди не ступала нога дотеперішніх сурівських парламентаріїв, як і сурівських провідників. Це тривожна загорога, бо як можуть люди голосувати за тих, кого ніколи

не бачили і не чули? А люди мають свої болі і потреби, які народні обранці повинні знати, перейматися ними, і, по можливості, сприяти їх розв'язанню.

Іван Марочко запевнив, що він, молодий і активний, людина закону, не забуде дорогу до своїх виборців, старатиметься постійно допомагати їм у вирішенні соціальних та економічних проблем, зокрема, і за допомогою сурівської преси, виступаючи у законодавчому Форумі, співпрацю з повітовими органами держадміністрації і, не в останню чергу, з проводом СУР. Акції і результати роботи будуть гласними.

Присутні на зустрічі сурівці на чолі з головою Бухарестської філії Ярославом Колотило, а особливо журналісти і письменники, висловили своє бачення ролі і депутата у збереженні і розвитку самобутності українців Румунії, яких з кожним роком стає все менше і менше за результатами перепису населення; та це не натуральний спад, а наслідок непримусової денаціоналізації, що має у своїй основі слабе згуртування українців навколо організацій СУР на всіх рівнях.

Виступаючи на зустрічі сходилися на переконанні в тому, що новий депутат повинен тісно співпрацювати з головою СУР та його організаційними структурами, спільно виявляючи слабкі ланки, що призводять до занепаду національної свідомості українців. Адже СУР має фінансові ресурси для організування культурно-виховних заходів, має свою пресу і книговидавництво та цінних виконавців.

За нагальну необхідність співпраці депутата з проводом СУР, насамперед з його головою Степаном Бучутою, навів солідні аргументи Микола Корсюк – письменник, публіцист, головний редактор дитячого журналу «Дзвоник». На його

ІВАН МАРОЧКО

думку, йти в розтіч означає погубити українську справу. Він застеріг, що особисті амбіції «на верхах» поширюються і на «низи», на філії, де зараз не все гаразд, де проявляються застій і самозадоволення.

Іван Марочко запевнив бухарестських українців, що їх пропозиції слухні і що сподівається на дійове співробітництво з філіями і проводом СУР, на підтримку всіх українських громад, бо тільки спільними силами можна добитися конкретних результатів. Він молодий, отже опиратиметься на активну українську молодь, особливо у розробці і проведенні в життя ряду проектів із залученням європейських фондів, а, зокрема, на відомих старших письменників, журналістів, професорів та культпрацівників. На жаль, досі таких проектів немає. Так само надіється на підтримку служителів церкви, з якими контактувався під час виборчої кампанії і обіцяв добиватися фінансових засобів для храмів Божих.

Занепокоєний Іван Марочко і станом освіти рідною мовою – це брак кваліфікованих учителів, підручників (особливо букварів), бідним матеріальним обладнанням шкіл.

На кінець кандидат попросив бухарестських українців голосувати за нього 9 грудня.

Михайло МИХАЙЛЮК

Для вчасної інформації викладачів української мови

(Початок на 4 стор.)

Технологія навчання інтерактивними методами, способами та прийомами – це навчальний комплекс, який передбачає: 1. Здобуття запланованих результатів лекції; 2. Засоби оцінки для корекції та вибору оптимальних методів та прийомів навчання; 3. Набір моделей навчання.

На відміну від так званої моделі пасивного навчання (= традиційного, в якому учень є «об'єктом» навчання, його постійно «бомбардовано» мовними та літературними інформаціями, які він повинен засвоювати), інтерактивне навчання, - підкреслює авторка, - належить до

активної моделі, навчальний процес розгортаючись у постійній, активній взаємодії всіх учнів, викладач і учень є рівноправними суб'єктами навчання. Головна риса інтерактивного навчання це та, що використанням власного досвіду учні розв'язують проблемні питання.

Починаючи із сторінки 25, Марія Штефан наводить цікаву таблицю, в якій вказано сильні і слабкі сторони пасивного і активного (інтерактивного) навчання стосовно таких складових навчального процесу, як: 1. Обсяг інформації; 2. Рівень засвоєння знань; 3. Відсоток засвоєння; 4. Контроль над процесом навчання; 5. Роль особистості викладача; 6. Роль учнів; 7.

Джерело мотивації навчання (дуже важливий аспект взагалі, а в наших умовах надто важкий, для здійснення якого нашому викладачеві слід підходити не формально, а дуже вміло і переконливо).

Авторка роботи поділяє думку спеціалістів, що інтерактивний метод навчання має свої позитивні сторони 1. Викладач може раціонально розподіляти свій час, активніше допомагати учням; 2. Він менше часу змушений витратити на подолання труднощів з дисципліною; 3. Учні (з досвідом) ставляться до викладача з більшою повагою.

(Далі буде)

До югорічного 70-річчя поета**Іван АРДЕЛЯН****«ГАЙ В АГОНІЇ З ВІДГУКОМ ДЗВОНА...»****Гай в агонії**

Гай в агонії
з відгуком дзвона
мене тасмно просить
із голосом тихим,
щоб роплутати
тупіт листя,
що топиться меланхолічно
кожної осені...
Осінню
в темних ночах
із думами, закованими
в холодних тишинах,
топчу слова,
верхи бажання,
неначе сон
небесного існування....

Із сутінку

Із сутінку
наші очі
рвуть краплі світла,
що повільно
розсипаються в темряві...

Заховані в небесних закутках
зірки, ждуть бруньок,
коли струшиться дощ
на їх поле...

Умираюче листя
цілюють сердечно
ребра землі,
на їх цвинтарі....

Роплетані вітром
музи (безсоромні?)
падають на думи
тих,
що не люблять
безбарвні сни...

Людина

Людина
розпинала свої ідеї
й серце
на хрестах,
на полях,
на морях,
й навіть на паперах,
співаючи
й плачучи,
щоб зустріла
схід високий...

Деколи
наші думи
скакали
й ідеї,
намочені в жертвах
текли хвилями,
зворушуючи
спогади білі...

Мрії,
великі надії
й почуття
підтримували
смысл існування
й сповіщали
різнобарвне життя,
що колись приснилося...

Тіні слів

Тіні слів
цілюють брови,
наче вітер
пестить листя,
коли серце
шукає вихід
із тихого сну...

Аромати чарівні,
роздавлені світлом,
виліковують рани
пелюстками
сріблених квітів,
що розцвітають
ранком у гаї...

Метелики білі
граються ніжно
поміж рожами,
наче діти,
що обіймають матір
із чистим серцем...

Вранішні промені

Вранішні промені,
смак роси,
голос пташенят,
наче відгук дзвонів,
розносяться полониною
поміж кущами,
щоб пробудити гай,

може, серце,
обгорнене в думках,
що тліє сумне...

Хтось

Хтось
біг горизонтом
із білим прапором,
щоб спинити битву
між Небом
і Землею,
щоб врятувати
світ,
насичений гріхами,
щоб вгамувати битву
між людьми
й ангелами,
а Бог не проснувся
й ударив громами,
не розлив води
й стер сліди,
залишені нами
на дорогах
с повнених грязю...
Люди плачуть,
ангели співають
а Бог відчуває
серед різнобарвного Раю...

Здолає бурю

Десь,
колись
хтось буде споминати
тих,
що не любили
навіть і свого чванства...

Може,
колись
мої думи
стануть активними
й пустять бруньки.
Тоді
мої наслідники
стануть жвавішими...

Серед поля
виросте густий ліс,
що здолає бурю
ідей без змісту...

Деколи

Деколи
думи мої
мучать душу
й карають серце...

Мрії
розсипаються,
роздавлені
глибокою тишиною...

Слова
обливаються кров'ю
коли
сповіщають жалі...

Очі
плачуть,
обмиваючи зір світла...

Сутінки
гинуть,
заколені корифеєм...

Веселки
засипають
після купання у морі...

Водяні лілії
стікають,
неначе сльози діви...

Я жадаю
мить любові,
слів смаковитих
й дзюрчання води...

Сліди осінні

Вітер
свистить,
неначе відгуки дзвона,
запрошує мене суворо
з голосом тривогим,
щоб роплутати
тупоту листя
меланхолічного
в осіннім цвинтарі....

В ароматних вечерях
із слідами осінніми
й думами холодними,
в тишинах глибоких
топтаю стежками
сліди ідей,
свій сон продаваючи
за гріхи Божі...

Із грудей неба

Із грудей неба
дні
п'ють світло,
що хоче зберегтися...

Захований у небесних туманах
корифей,
жде мить,
щоб запустити бруньки...

Умираючі зірки –
на променях,
на цвинтарі землі,
де хрест розцвітає...

Роплетеними вітрами
музи злітають
на землю,
щоб знайти на ній
грунт родючий...

ВІСІМ ПРИКЛАДІВ, ЯК ЧОЛОВІК РАНИТЬ СВОЮ ДРУЖИНУ

*«І коли сім разів на день він зрештє проти тебе й сім разів повернеться до тебе та й скаже: «Каюсь», – прости йому»
(Лк. 17,4)*

Під час подорожі літаком у розмові зі стюардесою я проговорився, що пишу книжку про подружжя. Я розповів їй, що в одному з розділів йтиметься про те, як чоловік може вразити свою дружину, навіть не підозрюючи цього. Я не встиг навіть оком змигнути, як мене оточили ще три стюардеси і, перебиваючи одна одну, почали розповідати про своїх колишніх чоловіків і їхнє вміння «ранити». Всі вони були дуже здивовані: адже сторонній чоловік розумів той біль, який їм завдавали їхні чоловіки своїми, здавалось би, невинними словами і вчинками.

У більшості подружніх пар, які звертаються до мене за консультацією, не минає і тижня, щоб чоловік не зробив чи не сказав (звичайно, не навмисно) чогось такого, що могло б вразити його дружину. Подані тут життєві випадки показують, як чоловіки іноді приголомшують своїх дружин, навіть не підозрюючи цього.

Але мені доводилося також спостерігати, як чоловіки змінюються і перестають завдавати болю своїм дружинам, якщо ті застосують подані нижче принципи.

Він часто критикує

Джим завжди знаходив привід, щоб покритикувати Сару.

Сара саме вдягнула свій новий купальний костюм і збиралася йти на пляж. Це був перший день її відпустки. Але до кімнати увійшов Джим, він ущипнув її в бік і ніби між іншим сказав: «Ми повинні стежити, щоб не зловживати їжею під час цієї відпустки». Для Джима це було невинне зауваження, а для Сари ці слова означали: «Ти товста і неприваблива». Ця рана настільки глибока, що навіть сьогодні, коли минуло вже п'ять років і

вони з Джимом розлучилися, вона відчуває себе незатишно в купальнику (і це при тому, що Сара приваблива жінка з гарною фігурою).

Через кілька тижнів після цього випадку Сара вирішила відреагувати на зауваження чоловіка і приділити деяку увагу своїй фігурі. Вона вирішила зайнятися катанням на ковзанах. Коли вона розповіла про це Джимові, він саркастично запитав: «Ти що хочеш стати олімпійською чемпіонкою?» А для неї це означало: «Які лише дурниці не спадуть тобі на думку! Витратити на це гроші - просто марнотратство!»

Джим покритикував дружину не лише за вагу, але й за намір зменшити її. Хоч він і не усвідомлював цього, але у всьому, що б не

робила чи не говорила Сара, він бачив привід для критики. Він вважав, що за допомогою саркастичних зауважень змінить її. Але оскільки жінка від природи є м'якою і чутливою, то критика дуже рідко може бути стимулом для змін.

Зазвичай, вона лише розчаровує жінку і призводить до того, що жінка втрачає бажання

подобатися своєму чоловікові. Розділи 10 і 12 показують, як ви можете відучити свого чоловіка від критики і заохотити його виявляти вам своє кохання і вдячність.

Він не цікавиться її словами і думками

Щоб звернути на себе увагу чоловіка, Сюзанна була змушена конкурувати з телевізійними програмами

Об 11 годині ночі Сюзанну розбудив телефонний дзвінок. У слухавці вона почула схлипування своєї матері, яка жила за тисячі кілометрів від неї.

«Що сталося, мамо?»

Мати відповіла: «Я мушу купити твоєму батькові новий телевізор».

Ці слова змусили Сюзанну остаточно прокинутися, і вона запитала: «Що ж сталося?»

«Я вже кілька тижнів докладаю всіх зусиль, щоб твій батько вислухав мене. Це триває відтоді, як я намагаюся пояснити йому, що у твоєї молодшої сестри виникли певні проблеми. Врешті-решт мені вже це набридло. Я взяла молоток і одним ударом розбила телевізор!» «Але ж, мамо, телевізор міг вибухнути!» «Я знаю, але мені було байдуже. Я лише хотіла, щоб твій батько вислухав мене. І знаєш, що він зробив?» «Що ж?»

«Ти не повіриш. Він спокійно встав, пішов до спальні, увімкнув малий телевізор і продовжив дивитися ту ж саму передачу. Він просто знехтував мною».

Цей приклад може видатися перебільшенням, але саме брак уваги з боку чоловіка і вражає жінку. Коли жінка хоче завести з ним розмову, то в його мозку наче спрацьовує якийсь захисний механізм: «Ти мусиш почитати зараз газету, увімкнути телевізор або взятися за вирішення професійних справ». Неуважність чоловіка виявляється також у тому, що його погляд спрямований чомусь в іншому напрямку (наприклад, він розглядає пляму на столі) - він робить вигляд, що слухає дружину, а насправді його думки деінде.

(Далі буде)

Гері СМОЛІ

ЖІНОЧІ ВІНАХОДИ

Звично вважати, що всі відкриття зроблені чоловіками. Чоловіками, але в ім'я жінок! Є видимим натяк, ніби жінки і не винаходили нічого. Чом би не так! Напевно, і ти здивуєшся, коли визнаєш, скільки «чоловічих» штук винайшли представниці слабкої статі!

Першу машину для чищення вулиць зібрала секретарка.

1. Глушник для автомобіля з'явився завдяки Ель Долорес Джонс в 1917 році. Говорять, що ця леді чоловіків недолюбувала.

2. Першу машину для чищення вулиць зібрала в 1892 році звичайна секретарка Синтія Вестовер. Що цікаво, винахідницею машини теж була звичайна секретарка!

3. Перископ для підводних човнів (з його допомогою визначають відстань до спостережуваних об'єктів) був запатентований в 1845 році Сарою Метер.

4. Двірники для автомобіля винайшла Мері Андерсон в 1903 році. Їй стало жалко водія, який вимушений був під час завірюхи щохвилини зупиняти машину і згрібати сніг з вітрового скла.

5. У 1965 році доктор Стефані Кволек винайшла надміцний матеріал кевлар, який став основою для куленепробивних жилетів.

6. Николь Барбье Кліко винайшла шампанське, за роки її правління в «Будинку Кліко» він придбав світову славу. Портер мадам Кліко і до цього дня прикрашає етикетки однойменного вина!

7. Ада Лавлейс - перша жінка-програміст. Саме у її честь була названа мова програмування «Пекла». Дочку Байрона не пішла по стопах батька, не стала захоплюватися поезією, а вибрала математику.

Віорел КОТИК

«Дош сипле перлами з небес, в них знову образ твій воскрес...»

ХИМЕРИ ЛІТНЬОГО ДОЩУ

Краплини літнього дощу
спадають лунко із кришталю.
Зринає образ твій – фантом,
Й дощ пензлем Гойї йде в альбом.

Спадає крапель череда, –
тебе нема... тебе нема...
Вже перетнуто Рубікон,
як привидіння зтало в сон...

О, дощовий водограй!
Пісню нам ти нагадай,
про кохання при забуте
ти мелодію заграй.

Про серця гук і перегук,
про ніжне срібло її рук,
що ніжно лине-перелине
у сизу мареву розлук.

Дош сипле перлами з небес,
в них знову образ твій воскрес.
А в моїм серці, мов струна,
бринить зажурена сльоза.

Моє чекання – то дарма, –
міраж краплиною зника.
Шепоче дощ мені: «Забудь!
Образу проковтни і перебудь...».

Кишинів-Бухарест-Київ, 1998-2007 рр.

РОКИ МИНАЮТЬ...

*Моїй дорогій дружині Надії
в світлий день її народження*

Спливає час, роки минають...
Дивлюсь на пройдені літа
й дедалі глибше осягаю,
що все земне – то суєта...

Маєтки, гроші, лімузини,
посади, гонор, крутизна...
Все це минуше, все це плинне,
все це фетиш, бо – марнота.

І лишень те, що від душі,
від серця щиро відгукнеться,
те і нетлінне, і святе,
і те Любов'ю вічно зветься!

Хто не відчув печаль розлуки,
болючих ревнощів, страждань,
той не пізнав шалену злуку
гарячих уст й палких бажань.

Ніколи барви почуттів
не забринять в тобі щасливо,
якщо не стрінеш ти Любов,
якщо не знайдеш в диві диво.

Ніколи пісня менестреля
не задзвенить на повні груди,
якщо відлунням не озвуться
в його душі Любові струни.

Я вдячний Богу за Любов,
оздоблену ошатно у перлини
Любові щирої до Матері, до Жінки,
Священної Любові до України.

Я вдячний Богу за Любов,
в ній родоводу запорука,
що в тягlostі своїй живе
від батька, сина й до онука.

Я вдячний Богу за Любов,
яка палає, а не тліє!

Любов, що під вітрилом чисто-білим
струмить між берегами Віри та Надії.

Київ, 2007 рік

ГОЛУБКО МОЯ

Моїй дорогій дружині Надії

Голубко моя!
Де ж взяти слова,
що скажуть тобі
про ніжність душі,
про радість і сум
збентежених дум?..

Зліта у вирій
думок моїх рій,
туди, в небеса,
де правда свята і ясна.
Бо тут – на землі –
вітри віють злі...

Ти, вітре, не руш
гармонію душ!
Не ти їх єднав,
не ти уквітчав
вінчальний вінок
під сурми зірок!

Кохана моя!
Лебідко моя!
Ти - мить без кінця,
жага - без вінця.
Ти - чиста роса,
щаслива сльоза,
Ти - шепіт в устах,
в пестливих словах,
Ти - світла журба,
Ти - пісня моя,
Ти - доля моя,
Ти - вірна моя,
єдина моя,
Надіє моя!

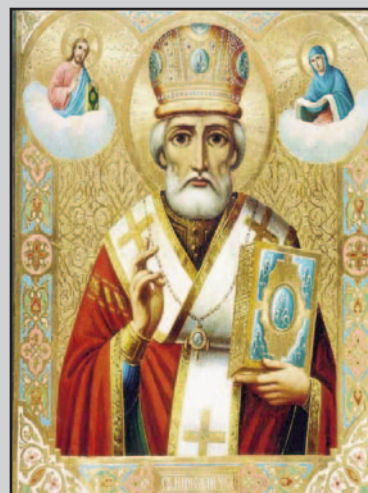
Кишинів, 1999 рік

Святий Николай

Темної земної ночі Святий Николай сходить із небес на крилах холодного зимового вітру на своїх золотих санях, якого проводжають світлокрилі синьоокі янголята поміж сніжинками, які розлітаються у повітрі, приходять до нас у гості. Всі ми чекали цілий, цілий довгий рік, це свято, чекали всі з нетерпінням, і діточки, і дорослі, тому що здавна Він вважався покровителем, заступником людей. Він гість з неба, якого дуже шанують діточки за те, що приносить подарунки.

Діточки, котрі протягом року не слухали своїх родичів, отримали цього дня, замість солодощів, різку, а хто слухав родичів і чинив добрі діла, отримував різні подарунки.

Святий Николай-Чудотворець належить до найвизначніших святих Християнської Церкви. Теж Його вважають захисником бідних, скривджених, несправедливо засуджених а також шанують

Святителя як заступника шлюбу, бо одне з перших Його чудес – це рятунок трьох сестер від ганьби та блуду, яких батько хотів продати. Святий підкинув три торби грошей.

Після Святого Николая всі християни готуються до Рождества Господа Ісуса, до колядок. Легіні складають Вифлеєм, а у Святій Церкві лунають колядки, які спонукують християн робити добрі діла, бути добрими і ходити кожної неділі до Церкви, тому що як каже давнє українське прислів'я: «Без Бога ні до порога!».

Камелія-Марія ГОДИНЧУК

Світовий Конгрес Українців

Ukrainian World Congress

Вручення українцям Діамантової Ювілейної Медалі Королеви Єлизавети Другої в Монреалі

Троє канадських українців були вшановані під час церемонії вручення Діамантової Ювілейної Медалі в Монреалі

30 листопада 2012 р.-МОНРЕАЛЬ - Діамантова Ювілейна Медаль Королеви Єлизавети II була вручена трьом одержувачам під час офіційної церемонії, котра провелася Конгресом Українців Канади в Монреалі 1 грудня ц.р.

Конгрес Українців Канади влаштував спеціальну офіційну церемонію вручення нагород для визнання видатних досягнень трьох членів канадсько-української громади Монреалю у поєднанні із засіданням Дирекції, що відбулася 1-2 грудня ц.р. в Монреалі.

Після вручення нагород відбулася громадська зустріч та прийняття в Дельта Монреаль Готель, під час якої виступив президент Конгресу Українців Канади Павло Грод.

Початок церемонії нагородження о 7:00 год. вечора
Дельта Монреаль Готель
Кімната Концерто
475 Президент Кеннеді Авеню
Монреаль, Квебек

Президент Конгресу Українців Канади Павло Грод вручив Діамантову Ювілейну Медаль Королеви Єлизавети II адв. Євгену Чолію, реж. Юрію Луговому та д-ру Роману Сербину.

ОПИС ДІЯЛЬНОСТІ НАГОРОДЖЕНИХ

адв. Євген Чолій
Монреаль, Квебек

Євген Чолій є партнером у Лавері, де він спеціалізується на корпоративному та

комерційному праві. Більш ніж чверть століття він активно залучений в українсько-канадську громаду і є колишнім президентом Конгресу Українців Канади. Адв. Євген Чолій на даний час займає пост президента Світового Конгресу Українців.

д-р Роман Сербин
Монреаль, Квебек

Роман Сербин є істориком (доктор, ун-т МакГілл), почесним професором історії в Університеті Квебек в Монреалі і фахівцем по Україні. Він є визнаним експертом з Голодомору та автором багатьох статей і книг з історії України 19-20 століть. Д-р Роман Сербин є редактором наукового журналу "Дослідження Голодомору" (Holodomor Studies).

реж. Юрій Луговий
Монреаль, Квебек

Юрій Луговий є піонером документального фільму. Він є визнаним режисером із 35-літнім досвідом роботи в індустрії кіно. Член Академії Канадського Кіно і Телебачення, він створив, очолив зйомки і відредагував багато незалежних, переконливих фільмів, включно з документальними фільмами "Окрадена Земля" (Genocide Revealed) і "Свобода має ціну"

ДЕБЮТ – Камелія-Марія ГОДИНЧУК

Авторка народилася 24 червня 1993 в селі Вишавська Долина повіт Марамуреш;
 Закінчила Український ліцей Тарас Шевченка в Сігеті;
 Отримала III премію Національні олімпіади з української мови та літератури; брала участь у конкурсах з української поезії.
 Нині – студентка I курсу українського відділення Бухарестського університету.

Почуй всі молитви,
 Хай сповняться мрії,
 Від злого діла хорони,
 За грішних Богу помолись.

Порозуміння і любов
 Між нами хай панують,
 Ім'я твоє святе є,
 Весь люд хай прославляє.

ЗИМОНЬКА

Вся земличка вбрана
 В білий сніг-сніжок,
 Річка вкрилась зрана
 Студінню й льодком.

Загуділа завірюха,
 Пісню заспівала
 Появився перед нею
 Художник-Морозик.

З неба падають сніжинки,
 Немов білії перлинки.

Прикрашаємо ялинки
 Й світлим золотом всі будинки

Хтось у двері знов застукав,
 Діточок перелякав...
 Дід Мороз то показався, –
 До нас в гості завітав!

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ

На всіх земних зглянься,
 Святий Миколаю,
 Зі світлого, правдивого
 Божого Раю.

МАТИ

Станом гарна і висока,
 Чорнобрива, кароока,
 Немов зірка в небесах.
 Її очі вічно сяють,
 Ніжні руки, мов троянди.
 Тону я в її обіймах
 Як, сонячним промінні.
 Вона голосом своїм
 Мою душу зачарує, –
 В грудях серце ізаді!..

До 290-річчя народження Григорія Сковороди

«Сад божественних пісень»
румунською мовою

У видавництві "Наші книги", Чернівці, Україна, 2012 р. побачив світ переклад "Саду божественних пісень" Григорія Сковороди румунською мовою "Livada cânturilor divine". Переклад зробив учитель української та румунської мов Євсебій Фрасинюк з Негостини Сучавського повіту. Упорядник та автор пердмови - Володимир Антофійчук, професор Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Книга була надрукована за фінансовою підтримкою Чернівецького університету та українця Івана Серденчука.

Євсебій Фрасинюк народився 1 січня 1947 р. у Негостині, неподалік міста Серет, в українській сім'ї. Своє дитинство провів у рідному селі, де виріс у душі народних традицій, звичаїв та обрядів, специфічних буковинському селу. Завершив восьмирічку у рідному селі, а потім вчився у ліцеї в Сереті, після чого здобув вищу освіту на Факультеті румунської мови і літератури Бухарестського університету. Викладав румунську та українську мови у селах Келиманешти-Купаренку, Ізвоареле-Сучевей, Бальківцях та Негостині. Протягом 12 років був головою української Негостинської організації СУР, період, протягом якого організував численні культурні заходи з метою утвердження мовної, культурної та історичної ідентичності української меншини в Румунії. Будучи пристрасним любителем історії та джерел української культури, Євсебій Фрасинюк відкриває для себе Григорія Сковороду, твори якого вважає золотими воротами до української духовності.

Переклад книги «Сад божественних пісень» на румунську мову відзначив 290 річчя від народження видатного українського письменника-гуманіста, філософа і мислителя Григорія Сковороди. Книга включає байки, філософський трактат: «Наркіс. Розмова про те: пізнай себе» та афоризми, які відкривають румунському читачеві, і не лише, дивосвіт думок і образів великого народного любомудра.

Учитель Євсебій Фрасинюк розповів, як виникла ідея перекласти на румунську мову творів Григорія Сковороди: «Будучи головою СУР у селі Негостина, я підготував та проводив безліч культурних заходів, як: Фестиваль української пісні і танцю, Дні української культури, Дні Шевченка. Організуючи такі заходи, мене дуже зацікавили джерела, тобто витoki української духовності. Я подумав, що ці джерела можу знайти, перечитуючи Кобзар Тараса Шевченка. Перечитуючи твори, я зупинився на вірші, присвяченому А.Козачковському:

*Давно те діялось. Ще в школі,
Таки в учителя-дяка,
Гарненько вкраду п'ятака —
Бо я було трохи не голе,
Таке убоге — та й куплю*

*Паперу аркуш. І зроблю
Маленьку книжечку. Хрестами
І візерунками з квітками
Кругом листочки обведу.
Та й списую Сковороду...*

Мене спонукало те, що Тарас Шевченко «переписував Сковороду, і, випадковість чи ні, до нашої школи прибула делегація з

Чернівців, яка подарувала, між іншими книгами, й переклад творів Сковороди українською сучасною мовою Валерія Шевчука. Загиблюючись у лірику, прозу, філософські трактати Сковороди, у мене виникла така думка: перекласти їх на румунську мову. Після дворічної праці мені це вдалось».

Далі пан Фрасинюк представив коротенько зміст книги: «Переклад «Сад божественних пісень» включає 30 віршів: «Харківські байки, афоризми, філософський трактат: «Наркіс. Розмова про те: пізнай себе» та «Учень про вчителя» Михайла Коваленського.

Це один з учнів, який зберіг дуже багато рукописів Григорія Сковороди. Хочу сказати, що моя робота не була легкою. Книга складає 250 сторінок перекладу. Книга включає оригінал «Саду божественних пісень», написаний народною мовою Сковороди XVII-го – половини XVIII-го століть, перекладеного на сучасну українську мову Валерієм Шевчуком, та мій переклад на румунську мову; все це, як у дзеркалі, сторінка біля сторінки. Видання книги завдячується, зокрема, професору Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та Сучавського Університету імені Штефана Великого Володимиру Антофійчуку, який написав і пердмову. Книга видалася за фінансовою допомогою Чернівецького університету та мого односельчанина Івана Серденчука. Це

видання я вважаю головним тим, що вперше румунський читач зможе ознайомитися з творами Григорія Сковороди тим більше, що і в бібліотеці Яського університету знаходиться копія редакції «Наркіс. Розмова про те: пізнай себе», подарована відомим румунським науковцем Богданом Петричейку-Хаждеу. Обізнайний хоча б і частково з творами Сковороди, вважаю, що, ознайомлюючись з філософськими поглядами Григорія Сковороди, я наважуюсь ствердити, що людина, котра хоче пізнати українську духовність, по-перше треба щоб пізнала твори Сковороди, а потім Тараса Шевченка. Я вважаю, що Сковорода – це золоті ворота до української духовності».

Ми запитали пана Фрасинюка, кому адресується переклад. Ось його відповідь: «Є дуже багато українців, котрі з певних причин не навчилися читати по-українськи і це був одним мотивом, який спонукав мене зайнятися цією роботою. Тепер вони матимуть нагоду читати твори Григорія Сковороди румунською мовою. Думаю, що ця книга буде явною допомогою також і для студентів, щоб пізнали, або глибше розпізнали творчість Сковороди».

Учитель української мови Іван Кідешук відмітив важливість цього видання як для українських, так і для румунських читачів: «Перекладач уміло поставив лице у лице з оригіналом Григорія Сковороди, написаним українською народною мовою, переклад Валерія Шевчука на сучасну українську мову та свій переклад на румунську мову, те, що дає можливість двомовному румунсько-українському читачеві переконатися у мистецтві та красі Сковородівських текстів, його поезики та філософії, пророслих із зерен священного писання, яке, нотує сам автор, основане на вічній біблійній мудрості. Хоч вірші-пісні, або вірші-ребуси кодифіковані символікою і алегорією, складність поетичних форм та ритміка не легко підкорялися перекладачеві із чудовим знанням української та румунської мов, людина, яка також закохана у Святе Письмо, все таки, Євсебій Фрасинюк зумів зрівняти свій подих і позір зі Сковородівським і тактовно та розумно серцем і душею вперше відкрив румунському читачеві таїнство, красу і вічність зерен Святого писма, з яких народжується кожна поезія Григорія Сковороди, яка зростає, як плоди дерева, цілим «Садом божественних пісень».

У передмові до книги відомий проф. Володимир Антофійчук відзначив, що книга - вдалиий, майстерний переклад: «Завдяки зусиль професора Євсебія Фрасинюка вперше подаються вибрані твори Григорія Сковороди румунською мовою. Я впевнений у тім, що вдалиий, майстерний переклад відзеркалює дух оригіналу і переконає звичайного читача, але й спеціалістів літератури і теологів Румунії, у тому, що вони мають нагоду пізнати глибокий духовний світ великого українського митця й письменника».

Христина ШТИРБЕЦЬ

РІЗДВО ХРИСТОВЕ

З багатьох празників, які існують в християнському календарю, жоден не блищить, як Різдво Христове. Різдво Христове по правді найгарніший празник року. Різдво велике свято, бо воно має все, що йому потрібно: сніги, які покривають землю чистою одежею, кольорові свічки, які розносять слабке-прозоре світло, зовсім інакше ніж в інші дні, колядки, які приносять небо до землі, з звуками дзвоників. І повітря на Різдво таке ясне, таке чітке, якого боїшся, щоб не розбилось на хрустали, які б котилися як сміх анголів. Але це не буває, тому, що там знаходяться зірки, далекі сторожі, які тримають рівною рівновагу.

Боже, така тонка драбина, що в'яже небо з землею в цей день, наскільки будьяка хмара могла б поламати і могла б розсипати диво. Драбина не ламається тому, що, як дивом на Різдво наче всі стають добрими обачливішими, делікатнішими, дбайливішими з тими, що знаходяться біля нас. І все це збирається і дає гармонію, і примирення, і світло празника.

Різдво Христове можмо назвати празник світла, в якому помішаємо всі, як в арці веселості, празник світла, який поповнює

душі миром, празник подарунків, празник дитинства, празник празників... Не може

бути інакше, цього дня Бог прийняв свого Сина, як дарунок з рук Присвятої Марії Богородиці.

Ми дожидаємо кожне Різдво з тими ж надіями і довір'ями, з тими ж мріями, з

тими ж ваганнями. І завжди молимося, щоб було добре, гарне, чисте, шасливе Різдво і захищене від всього зла.

Ми вирости з Різдвом Христовим в душі.

Радість Різдва подано нашою вірою в цей наш святий празник. Це один з празників в якому залишаєм на стороні егоїзм і більше мислимо до наших близьких. На Різдво радуємося речами яких звичайно не замічаємо. Тільки тепер здаємо собі справу як добре, що ми всі зустрілись з тими, яких любимо, що перед нами маємо багатий накритий стіл, що ми всі здорові. Коли звичайно ця радість християнська бракує тобі, здаєш собі справу, що всі інші радості стають тільки звичайні прості палахкотіння.

Тайни і чари тяжко пояснити. Провиняться може тільки зима з своїм блискучим оздобленням снігу, чи може дитячі спогади проникненні тим же щедрим і завжди присутним Дідом Морозом, чи може нашою християнською традицією, яка зробила з роження Святого Отроча, казку повну анголів і світла, повну колядок проспіваних в кожній оселі «на хвалу Ісуса».

Вергілій РІЦЬКО

15-РІЧЧЯ ВІДНОВЛЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО ЛІЦЕЮ В СІГЕТУ МАРМАЦІЄЙ

(Закінчення. Початок на 5 стор.)

Перед початком урочистостей пан вікар Іван Піцура разом з отцями Миколою Лаврюком, Маріусом Лаврюком, Георгієм Сакалошем та Миколою Ковачем освятили школу та прослужили молибень за покійного проф. Василя Анішоряка, колишнього начальника Шкільного Інспекторату Марамуреш.

Директор школи проф. Марян Гербіль та проф. української мови Емілія Кодря привітали всіх присутніх зі славним ювілеєм домівки покоління, а також, разом з колишніми директорами школи проф. Федором Поповичом і проф. Михайлом Кучічою та колишнім проф. математики Іваном Корнищаном відзначили перемоги і досягнення всього педагогічного колективу школи за останні 15 років.

Разом з тим від імені всього педагогічного колективу, учнів та їх батьків директор школи висловив слова щирої подяки за щорічну спонсорську допомогу Голови Союзу Українців Румунії пану Штефану Бучуті та іншим, а ще він зачитав вітальну телеграму, яка надійшла на адресу школи від Генерального Консула України в Сучаві Василя Боєчка. Перші вітання на честь ювілею школи пролунали із вуст Надзвичайного і Повноважного Посла України в Румунії пана Теофіла Бауера, який побажав навчальному закладу

подальшого процвітання і подарував школі новий телевізор та підручники української мови.

До вітальних слів приєдналися і генеральний директор Міністерства виховання, досліджень, молоді та спорту Румунії Сочь Домокош та радник Дирекції

освіти мовами національних меншин Міністерства виховання, досліджень, молоді та спорту Румунії Ельвіра Кодря, які нагородили дипломами педагогів школи за багаторічну працю в справі навчання і виховання підростаючого покоління.

Вітання на честь ювілею школи продовжив заступник начальника Шкільного Інспекторату Марамуреш, директор Будинку Вчителя Бая Марє та шкільний інспектор Симона Малярчук.

Із вітальними словами в честь ювілею звернувся до присутніх і голова Голова Союзу Українців Румунії – Марамурська Філія Мирослав Петрецький. Слова подяки всьому педагогічному колективу, всім працівникам школи висловила у своєму виступі і пані проф. української мови Ледія Співалюк, голова Комітету Батьків та випускниця школи Тамара Дзябенюк.

Святковий концерт розпочався гарними українськими піснями і танцями та вітальними словами директора школи проф. Маряна Гербіля.

Настрій у всіх присутніх був чудовий, тому що всіх присутніх на святі радували своїми виступами учасники шкільної учнівської і вчительської художньої самодіяльності, підготовлені професорами: Емілія Кодря, Оксана Сенків Ферцаді, Маріян Ферцаді, Марта Дуруття та ін., у виконанні яких звучали українські пісні, лунало щире слово вдячності рідній школі. А святковий одяг школи

(кожний класний зал став українською доміркою з кожного українського села Марамуреша) підготували всі учні та педкадри школи.

Свято закінчилося. Та пригадати хвилюючі слова вітань гостей, та вдячності випускників допоможе фоторепортаж, який протягом свята здійснював випускник нашої школи, працівник нашого місцевого телебачення Іван Шанта.

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

Юні шахісти м. Чернівці – гості Яської філії СУР

Днями у місті Яси відбувся міжнародний шаховий турнір серед юніорів. На нього вперше було запрошено команду з Чернівців у складі 6 юних шахістів.

Іван Єреміца, Ігор Панчук, Олександра Черкез, Євген Грод, Катерина та Михайло Шелести змагалися з хлопчиками та дівчатками з м. Яси (Румунія) та м. Бельці (Республіка Молдова). Змагання проводила міська рада Яс та повітова шахова асоціація.

Попри те, що шахи вважаються найбільш поміркованим видом спорту, азарту в міжнародних партіях, вистачило на всіх. У змаганнях брали участь початківці – діти від 7 до 14 років. Матч був товариський, тож всі команди отримали кубки, а шахісти – дипломи. І хоча переможців не визначили, цей турнір став гарним досвідом для його учасників. Серед українських юніорів гарною грою відзначилися Іван Єреміца, Євген Грод та Ігор

та Чернівці – історичні побратими. Прогулюючись вузькими центральними вуличками, ступаючи лункою бруківкою, мимоволі забуваєш, де знаходишся: чи то у Відні, чи то у Ясах, чи в Чернівцях, – стільки спільних рис притаманно цим

організацію візиту.

Також необхідно відзначити загалом високий рівень уваги місцевої влади до спортивного виховання молоді. Юні жителі Яс активно долучаються до занять спортом, а влітку місто стало світовою шаховою столицею – в сеансі одночасної гри взяло участь 700 спортсменів! Такі види спорту, як бокс, футбол, футзал, також розвиваються тут на міжнародному рівні. Чернівчани вже отримали низку запрошень на спортивні змагання в 2013 році і обов'язково ними скористаються.

З огляду на налагоджені контакти та готовність до співпраці як з боку Чернівців, так і Яс, є всі підстави стверджувати, що надалі і міська влада, і спортивні товариства Чернівців активно втілюватимуть в практику тезу румунських колег, що в нинішніх глобальних умовах спорт має

містам. Нас поєднує не лише спільна дата заснування – 8 жовтня 1408 року. Ці міста мають свій унікальний дух, в них поруч уживаються неквапливість роздумів і стрімкість прогресу, тиха провінційність і нестримний рух. Мабуть, тому юні чернівчани почувалися в Ясах комфортно, як вдома.

Побували учасники турніру і на відкритті Новорічної ялинки та на святковому салюті з нагоди Національного Дня Румунії. Дійство відбувалося у новозбудованому торговельно-розважальному комплексі «Палас», який межує з Палацом культури – будівлею королівської краси та величі.

Святковий настрій напередодні зимових свят дітям створила Асоціація дружби Румунія – Україна та Яська Філія СУР, які ними опікувалися, ознайомили їх з визначними історичними пам'ятками міста. Саме цій організації а також Яській Філії СУР завдячують діти

Панчук, вони вигравши по два з трьох поєдинків.

Потім на дітей очікувала цікава екскурсія старовинними Ясами, споглядання його величних архітектурних шедеврів. Адже не дарма говорять, що Яси

бути не лише запорукою здоров'я, а і способом життя.

Тетяна ТАТАРЧУК – Начальник Департаменту міжнародних відносин Чернівецької мерії
Даніель СЕРДЕНЧУК – Перший заступник голови Яської філії СУР

Українка Настя Петрик перемогла на «Дитячому Євробаченні-2012»

Українка Анастасія Петрик під час фіналу дитячого «Євробачення – 2012»

Українка Анастасія Петрик - переможниця дитячого пісенного конкурсу «Євробачення-2012».

Як повідомляє ТСН.ua, десятий дитячий конкурс пісні відбувся 1 грудня 2012 року в столиці Нідерландів Амстердамі.

Представниця України виконувала пісню «Небо», яку 12 країн-учасниць оцінили на 138 балів.

Друге місце на конкурсі посіла Грузія, третє – Вірменія.

Нагадаємо, що в 2008 році на дитячому «Євробаченні» Україну представляла старша сестра Насті - Вікторія Петрик; вона посіла друге місце.

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

У 2015 року м. Клуж-Напока стане Європейською молодіжною столицею. Клуж-Напока – це великий Університетський центр, у якому навчаються і багато українців Румунії, зокрема, з Мараморощини, які активно діють на ниві української культури. Вітаємо!

ОПОВІДАННЯ ПРО СВЯТОГО МИКОЛАЯ

Зимової ночі перед дев'ятнадцятим грудня Святий Миколай опускається на срібній вервечці з неба на землю. Сивобородий, у довгій золотавій киреї, він заходить до кожної хати і кладе дітям у черевички або під подушки свої пречудові небесні гостинці. Правда, збитошникам Святий Миколай дарує хіба-що прегарного прутика, бо з неба він бачить кожного з нас і добре знає, хто чемний, а хто й не дуже...

Святий Миколай і...чемні діти.

Андрій Шевченко вручить Золотий м'яч FIFA найкращому футболістові 2012 р.

Андрій Шевченко із Золотим м'ячем-2004 на Сан-Сиро

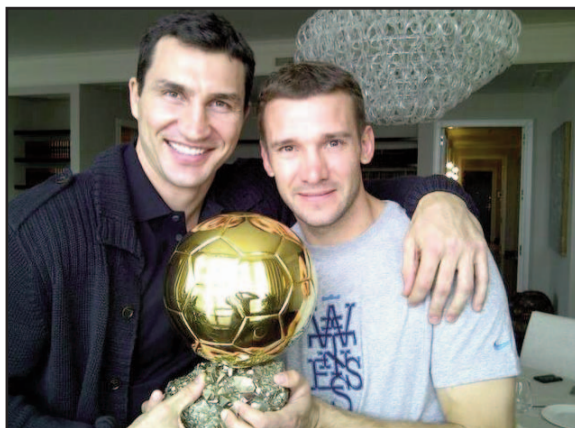
листопада, пише газета «Сегодня».

Три останні роки престижну нагороду завойовував аргентинець Ліонель Мессі. У 2009 році він в останній раз виграв Золотий м'яч France Football. У 2010 і 2011 роках він отримував вже Золотий м'яч FIFA, який був заснований у 2010 році після злиття нагород Золотий м'яч France Football і Player of the Year FIFA.

Церемонія вручення Золотого м'яча-2012 пройде 7 січня 2013 в Цюриху (Швейцарія).

У січні 2013 року в Цюриху знаменитий український футболіст Андрій Шевченко вручить нагороду кращому гравцеві світу за підсумками 2012 року - Золотий м'яч FIFA.

«Так, це правда. Мене запросили, і я із задоволенням прийняв це запрошення», - повідомив Андрій Шевченко у вівторок, 6

Зліва-направо: В. Кличко і А. Шевченко

от.Микола МИКОСОВСЬКИЙ

Ходить Миколайко

Ходить Миколайко
Від хати до хати,
Гостинцями хоче
Всіх обдарувати.
Славні Янголята
Йому допомагають,
Двері та віконця
Справно відчиняють.

Нічка таємнича

Нічка таємнича,
Ніченька казкова
Приходить щороку
Й щораз загадкова.
Тільки раз у році
Нічка ця буває,
Коли Миколайко
Дари посилає.

ВІДГАДАЙ:

• Коли ми дивимося на цифру 8, а кажемо 20?

(Коли дивишся на годинник).

• У трьох лікарів був брат Сашко, а в Сашка братів не було. Чи може таке бути?

(Лікарями були сестри).

• Сорок п'ят і сорок п'ят – скільки разом?

(80).

• Як відгадати день народження?

Фокусник каже:

«Напиши на папері, якого числа ти народився.

• Збільш це число вдвічі.

Одержану суму помножи на 10 і додай 73.

• Суму помножи на 5, до добутку додай порядковий номер місяця народження.

• Від одержаної суми відними 365. Перші два знаки (або один) покаже число, а два останні – порядковий номер місяця народження».

На європейський дух Сковороди мала вплив «Унгарія» - угорський дослідник Воздвиженський

«Мати моя, Малорос-сія, и тетка моя, Украина...» - писав 68-річний Григорій Савич Сковорода своєму учневі Михайлу Коваленському. Мало відомо, що велике значення для життя та творчості Сковороди мала і Угорщина - країна, яку він інакше, ніж «люб'язна», не називав. З нагоди 290-річчя з дня народження великого українського філософа в угорському місті Токай відбулася церемонія покладання вінків до меморіальної дошки, встановленої на згадку про перебування Сковороди в Угорщині.

Яке місце займатиме ця країна в його численних працях? З ким, де і коли він там побував? Про це в інтерв'ю УКРІНФОРМу розповів дослідник життя та творчості Сковороди, викладач Шарошпотоцького реформатського колегіуму Вадим Воздвиженський.

- Почнемо з того, що достовірних фактів про перебування Сковороди в Угорщині майже не збереглося. Цей малодосліджений період його біографії зберігає багато таємниць. Період перебування українського філософа, поета і педагога в Угорщині - це справжня хронологічна чехарда...

- Так, справді, різних вигадок та здогадок - не перерахувати. Варто лише згадати, що на меморіальній дошці на стіні Києво-Могилянської академії на Подолі написано: «Тут, у будинку колишньої Київської академії, у 1744-1750 рр. навчався видатний український філософ і поет Григорій Савич Сковорода». Водночас на меморіальній дошці у Токаї (Угорщина - ред.) читаємо: «...У моїй любій Гунгарії...». На цьому місці стояла православна дерев'яна церква, у якій в 1745-53 роках був півчим і звідси вирушав у мандрівки по Угорщині та інших країнах Європи великий український просвітитель-гуманіст, філософ і поет Григорій Сковорода».

У книзі угорського історика Лайоша Тарді «Історія Токайської винної торговельної комісії (1733-1798)» значиться: «Сковорода Григорій Савич, великий український філософ і поет, приблизно з 1745 по 1752 - співочий Токайської російської комісії».

У цей час більш-менш достовірно відомо, що Сковорода перебував в Угорщині з вересня 1745-го по жовтень 1750 року. П'ятирічне перебування Сковороди в Угорщині, угорська культура та вільне спілкування з представниками різних соціальних груп і віросповідань плідно вплинули на його життя та творчість. За твердженням Коваленського, він приїхав в Україну «наповнений ученостію, сведеніями, знаніями».

- З ким і за яких обставин Сковорода прибув в Угорщину?

- Про це частково згадується у книзі Коваленського «Життя Григорія Сковороди, написане "у стародавньому смаку"». Там згадується генерал-майор Вишневський, який в Токаї шукав церковників, здібних до служб та співів. Сковорода, який був відомий знанням музики, інших мов, мав хороший голос і бажання побувати в чужих краях, був схвалений Вишневським і взятий ним під заступництво.

Угорський дослідник Тарді стверджує, що... у 1745 році разом з невеликим загоном Федора Вишневського із Переяславської церковної єпархії в Токай прибуло двоє церковнослужителів для духовної опіки членів російської комісії: один із них як священник, інший - Сковорода - також у сані попа, але у Токаї служив співочим. Попу, ім'я якого невідоме, встановлено зарплату у 50 рублів, Сковороді ж у 25 рублів, майже на півтора рубля більше, ніж звичайним особам».

- Адже Сковорода їхав не для того, щоб лише співати, прислужуючи у церкві...

- Природно, він, як губка, вбирав у себе знання, європейський досвід. Зокрема, у Шарошпотоцькому колегіумі, що знаходився неподалік Токая, де викладав Ян Амос Коменський, автор «Великої дидактики» і батько сучасної педагогіки. Тут він (Коменський - ред.) склав свій Orbis Sensualium Pictus («Мир чувствених вещей в картинках») - перший в історії ілюстрований багатомовний словник. Відвідуючи колегіум та вивчаючи праці моравського педагога Коменського, наш майбутній вчитель вже тоді задумав «Разговор, называемый Алфавит, или Букварь мира» і багато що інше.

Можна знайти багато спільного у долях і характерах цих двох видатних особистостей, які однаково порушували застарілі академічні канони, гостро критикували державу та церкву, засуджували дух наживи та «сріблoloбства», які призводили до тяжб та воєн, шукали вищі форми духовного життя, гаряче любили свій народ, були по-християнському скромні та віддані своїм ідеалам.

Із природних наук Сковорода також захоплювався фізикою. Заради цієї науки він міг приходити в Шарошпоток, щоб попрацювати з наочними посібниками у місцевому колегіумі, який завжди славився викладанням фізики. Оригінальні фізичні прилади тих часів і сьогодні можна побачити виставленими у довгих коридорах цієї альма-матер, що дала світу не один десяток вчених та політичних діячів. У бібліотеці колегіуму наш лінгвіст та дослідник вперше почерпнув ідею пансофії - навчання усіх всьому, власноручно проштудював вже тоді загальнодоступні шкільні підручники Коменського.

- Донедавна вважалося, що «угорський слід» у житті та творчості Сковороди хоч і помітний, але не так вже широко представлений в його творах. Ви вже 27 років перебуваєте в Токайському краї, вивчаючи угорські мотиви в літературно-філософській творчості Сковороди...

- Як правило, про «угорський слід» писали ті, хто, не володіючи угорською мовою, досліджував проблему без зв'язку творів з Угорщиною. Насправді, багато його творів прямо «кишать» угорськими мотивами або навіть знаннями, спогадами про країну.

(Далі буде)

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.

Культурно-просвітницький часопис
Союзу українців Румунії

ВІЛЬНЕ СЛОВО

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор – Іван КОВАЧ
Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ
Роман ПЕТРАШУК

*

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ
Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК
Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»
Бухарест, Румунія
ISSN 1223-8988

Adresa redacției: Uniunea Ucrainenilor din România
str. Radu Popescu nr. 15, Sector I, București, ROMÂNIA
Tel. 0212220748, 0212220753

Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії